

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2013-04-17
Stockholm

Mål nr
M 11149-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-11-16 i mål nr M 3604-11, se bilaga A

KLAGANDE

1. Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna kommun
2. Stena Recycling AB

Ombud: C H

MOTPART

Länsstyrelsen i Södermanlands län

SAKEN

Villkor angående utsläpp till vatten i tillstånd till mellanlagring och behandling av avfall och farligt avfall på fastigheten X i Eskilstuna kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att sista stycket i villkor 11 ska ha följande lydelse.

Utsläppet ska kontrolleras genom stickprov minst tre gånger per år.
Mätningarna ska ske i enlighet med svensk standard.

Dok.Id 1069931

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Mark- och miljööverdomstolen har meddelat prövningstillstånd såvitt överklagandena avser villkor 11 i fråga om provtagningspunkt.

Klagandena har yrkat att villkoret avseende provtagningspunkt ändras så att provtagning ska ske i den punkt där dagvattnet lämnar anläggningen. De har i huvudsak anfört följande. Det är olämpligt att det i villkor 11 anges att provtagning ska ske där dagvattnet lämnar oljeavskiljaren. I villkor 10 anges att även annan teknik med motsvarande reningseffekt får användas, vilket innebär att det inte är givet att en särskild oljeavskiljare finns på anläggningen. Om en oljeavskiljare finns är det inte heller säkert att den placeras som det slutliga steget i reningsanläggningen.

Länsstyrelsen har medgivit att villkoret ändras så att provtagning sker vid reningsanläggningens utlopp men innan dagvattnet från anläggningen blandas med annat vatten.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Av 11 b § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd framgår bl.a. att när ett tillstånd till miljöfarlig verksamhet innehåller villkor om begränsningsvärde för utsläpp, ska värdet normalt avse den punkt där utsläppet lämnar anläggningen, utan hänsyn till eventuell utspädning.

Mark- och miljööverdomstolen finner, såsom parterna anfört, att verksamhetsutövarens möjlighet att välja teknik för att rena dagvattnet enligt villkor 10 liksom det förhållandet att en oljeavskiljare kanske inte kommer att utgöra det sista steget i reningsanläggningen gör det olämpligt att specificera provtagningspunkten till efter oljeavskiljaren på sätt som skett i villkor 11. Den överklagade domen ska därför ändras såvitt avser denna provtagningspunkt. Med hänsyn till att regleringen av föroreningsinnehållet i första stycket i villkor 11 har knutits till utgående dagvatten blir provtagningspunkten tillräckligt preciserad även om andra meningen i sista stycket

villkor 11 med lydelsen ”Provtagning ska ske på vatten från oljeavskiljarens utlopp.”
stryks.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte
överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Ulla Bergendal, tekniska rådet Anna-Lena
Rosengården, hovrättsrådet Peder Munck, referent, samt tf. hovrättsassessorn Erika
Enlund.

Föredragande har varit Gunilla Barkevall.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-11-16
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 3604-11

KLAGANDE

Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna kommun

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Södermanlands län
2. Stena Recycling AB

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Södermanlands län, miljöprövningsdelegationen, beslut den 27 maj 2011 i ärende nr 551-1501-2007, se bilaga 1

SAKEN

Villkor om utsläpp till vatten i tillstånd till mellanlagring och behandling av avfall och farligt avfall på fastigheten X

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar villkor 10 och 11 till följande lydelse.

10. Dagvattnet från anläggningen ska senast 12 månader från lagakraftvunnen dom samlas upp och renas i reningsanläggning bestående av slamavskiljare, oljeavskiljare och filter, eller annan teknik med minst motsvarande reningseffekt, innan utsläpp till recipient. Reningsanläggningen ska vara dimensionerad för ett tvåårsregn med tio minuters varaktighet.

11. Föroreningsinnehållet i utgående dagvatten får från och med 18 månader efter lagakraftvunnen dom som årsmedelvärde inte överskrida nedan angivna halter.

Parametrar	µg/l
Bly	250
Koppar	300

Dok.Id 281194

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

Zink	500
Opolära alifatiska kolväten C5-C35	5 000

Utsläppet ska kontrolleras genom stickprov minst tre gånger per år. Provtagning ska ske på vatten från oljeavskiljarens utlopp. Mätningarna ska ske i enlighet med svensk standard.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Södermanlands län (länsstyrelsen) lämnade den 14 april 2004 Stena Gotthard AB tillstånd enligt miljöbalken att på fastigheten X bedriva mellanlagring och behandling av avfall och farligt avfall. I tillståndsbeslutet sköts frågan om slutliga villkor för utsläpp till vatten upp. Under prövotiden skulle bolaget utreda föroreningsbelastningen via dagvattnet och bland annat utreda vilken analysmetod och vilka parametrar som ska användas för kontroll av föroreningsinnehållet. Tillståndet innehas numera av Stena Recycling AB (bolaget).

Bolaget har inkommit med prövotidsredovisning och länsstyrelsen har i nu överklagat beslut av den 27 maj 2011 fastställt slutliga villkor. Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna kommun (nämnden) har överklagat beslutet.

YRKANDEN M.M.

Nämnden: har yrkat att villkoren ska preciseras ytterligare enligt följande.

- Vilket antal provtagningar per kalenderår som ska göras och med vilka intervaller de ska ske.
- När under året eller i förhållande till vilken nederbörd provtagning ska ske.
- Metoden för provtagning så att det framgår var proverna ska tas och på vilket sätt, t.ex. stickprov eller dygnsprov.
- Hur de uppmätta resultaten ska jämföras med begränsningsvärden för att kontrollera villkorsuppfyllelse, t.ex. medelvärde eller maxvärde.

Till stöd för sin talan har nämnden anfört i huvudsak följande. De slutliga villkoren i tillståndet är inte tillräckligt preciserade när det gäller uppföljande kontroll. Det anges att begränsningsvärdena gäller för tolv månader men inte på vilket sätt jämförelse ska ske, t.ex. medelvärde. Vidare anges inte hur ofta provtagning ska ske eller på vilket sätt provtagning ska ske, t.ex. om stickprov eller dygnsprov ska tas. Dagvatten är svårt att mäta eftersom flödet och innehållet varierar och beror på nederbörden. I bolagets undersökningar framgår att stora haltvariationer mellan provtagningstillfällena förekommer och en av anledningarna till detta är hur lång tid det gått sedan senaste nederbördstillfälle. Det finns ingen generell eller vedertagen metod eller intervall för mätning. Vad gäller halter som får släppas ut till

dagvattennätet så tillåter länsstyrelsens rimlighetsavvägning att betydligt högre halter får släppas ut och att enbart några av föroreningarna ska analyseras och följas upp. Det är viktigt att villkoren också reglerar hur provtagning och analys av vattnet ska ske samt hur halterna ska jämföras med villkoren. Det är viktigt både för bolaget och för tillsynsmyndigheten att detta klargörs för den fortsatta möjligheten att följa tillståndet och bedriva tillsyn. Detta särskilt med tanke på att överskridande av begränsningsvärden är ett villkorsbrott som är straffsanktionerat och innebär att tillståndet kan återkallas.

Länsstyrelsen har beretts tillfälle att yttra sig och anført i huvudsak följande. Som nämnden påpekar finns idag inga tydliga riktlinjer eller praxis för provtagning av dagvatten från miljöfarlig verksamhet. För att kunna följa utvecklingen på området anser länsstyrelsen att provtagningsmetodiken inte bör specificeras alltför ingående i tillståndet. Vissa preciseringar kan dock göras. Dels bör angivna begränsningsvärden ses som årsmedelvärden, dels är det rimligt att provtagning sker minst tre gånger per år av en ackrediterad provtagare. Om uppmätta värden visar på stora variationer kan det finnas skäl för tätare provtagningsintervall. Övriga frågor anser länsstyrelsen bör lösas inom ramen för kontrollprogrammet.

Bolaget har beretts tillfälle att yttra sig och anført i huvudsak följande. Det stämmer att det är svårt att ta rättvisande dagvattenprov oavsett om det sker med stickprovtagning eller dygnsprov. En viktig parameter i denna typ av provtagning är att det finns ett dagvattenflöde när provtagning ska ske. Därför anser bolaget inte att det är rimligt att i ett tillstånd besluta om hur ofta provtagning och med vilka intervaller detta ska ske, då provtagningen är beroende av meteorologiska betingelser som man inte på förhand kan styra. Bolaget anser att provtagningsfrekvensen kan regleras i ett kontrollprogram som tas fram i samråd med tillsynsmyndighet. Detta ger både bolaget och tillsynsmyndigheten en viss flexibilitet att anpassa provtagningen så att denna blir optimal. Provtagningen måste ske under de perioder av året då nederbörd/dagvatten verkligen finns. Bolaget anser precis som nämnden att det måste vara klart vad begränsningsvärdena för dagvattnet verkligen avser då det är straffsanktionerat brott att överskrida dem. Mot bakgrund av att det föreligger svårigheter för en exakt bild av föroreningsinnehållet

i dagvatten så menar bolaget att det i villkoret inte bör avse maxnivåer utan att villkoret utformas så att det avser ett rullande medelvärde över t.ex. tolv månader. Beslutet om slutliga villkor för dagvatten är utformat enligt de tre domar från 2009 som tar upp användningen av begränsningsvärden för villkor rörande utsläpp och där man inte heller beslutat om teknik/typ av reningsanläggning utan om önskad rening/effekt. I villkor 10 lämnas valet av teknik delvis öppet, så tillvida att verksamhetsutövaren med sin lösning uppnår det önskade resultatet vad gäller kapacitet/rening. Provtagningsmetoden bör därför anpassas så att den blir den mest optimala för den typ av reningsteknik/anläggning man beslutar sig för att använda och detta kan regleras i ett kontrollprogram som tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten. Bolaget har inget att erinra mot årsmedelvärden, det bör dock vara tydligt om det avser rullande medelvärden eller inte. Provtagning bör ske av ackrediterad provtagare. Det ligger i bolagets intresse att provtagningen ska vara representativ och ser det som självklart att sprida provtagningen under året. Bolaget ser därför inget hinder för att provtagning ska ske minst tre gånger per år, under förutsättning att dagvatten förekommer vid provtagningstillfällena.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen, som anser att målet är av enklare beskaffenhet, har med stöd av 2 kap. 6 § tredje stycket lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar avgjort målet utan särskilda ledamöter.

Frågan i målet är huruvida de förskrivna villkoren för utsläpp till vatten behöver preciseras ytterligare avseende kontroll. Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) har under senare år tagit avstånd från den tidigare användningen av riktvärden i villkor för tillstånd till miljöfarlig verksamhet, se exempelvis MÖD 2009:2, 2009:9, 2009:49 samt dom den 28 februari 2012 i mål nr M 197-10. Istället för riktvärde ska begränsningsvärden tillämpas och ramarna för kontrollen av sådana begränsningsvärden anges i villkor. Hur noga kontrollen ska anges i villkoren är beroende av omständigheterna i det enskilda fallet.

I det överklagade beslutet har länsstyrelsen angett att föroreningsinnehållet i utgående dagvatten som begränsningsvärde inte får överstiga angivna halter. Vidare

anges även att begräsningsvärdena avser närmast föregående tolvmånadersperiod. Några övriga bestämmelser avseende kontroll av angivna värden har inte angivits. Mot bakgrund av ovan redovisad praxis från MÖD finner mark- och miljödomstolen skäl att i villkor ytterligare precisera kontrollen av begräsningsvärdena.

Nämnden har yrkat att det i villkoret ska anges vilket antal provtagningar per kalenderår som ska göras och med vilka intervaller de ska ske. Vidare yrkas att det i villkoret anges när under året eller i förhållande till vilken nederbörd provtagning ska ske. Länsstyrelsen har i yttrande anfört att det är rimligt att provtagning sker minst tre gånger per år. Om uppmätta värden visar på stora variationer kan det finnas skäl för tätare provtagningsintervall. Bolaget har anfört att det inte ser något hinder för att provtagning ska ske minst tre gånger per år, under förutsättning att dagvatten förekommer vid provtagningstillfällena. Mot bakgrund av utredningen i målet finner mark- och miljödomstolen att det är skäligt att provtagning ska ske minst tre gånger per år och att villkoret ska preciseras på sätt som framgår av domslutet.

Vad gäller frågan om med vilka intervaller, när under året eller i förhållande till vilken nederbörd provtagning ska ske, anser mark- och miljödomstolen att detta inte bör regleras i tillståndet då provtagningen är beroende av dagvattenförekomsten. Tidpunkt för provtagning får därmed bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten. Domstolen förutsätter att provtagningen sker under representativa förhållanden.

Nämnden har vidare yrkat att metoden för provtagning ska preciseras så att det framgår var proverna ska tas och på vilket sätt. Mark- och miljödomstolen finner att villkoret kan preciseras på så sätt att det anges att provtagning ska ske på vatten från oljeavskiljarens utlopp. Begräsningsvärdena ska gälla som rullande medelvärde över tolv månader. I övrigt ska mätningarna utföras i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter (NFS 2000: 15).

Vad gäller övriga frågor avseende kontroll av begränsningsvärdena anser mark- och miljödomstolen att dessa ska regleras inom ramen för kontrollprogrammet.

Med tanke på den tid som numera förflutit finner mark- och miljödomstolen att de tidpunkter för åtgärdernas fullgörande som anges i länsstyrelsens beslut ska ändras på det sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 7 december 2012. Prövningstillstånd krävs.

Torgil Melin

Gisela Köthnig

I domstolens avgörande har deltagit t.f. rådmannen Torgil Melin, ordförande, och tekniska rådet Gisela Köthnig. Föredragande har varit beredningsjuristen Sarah Berwick.